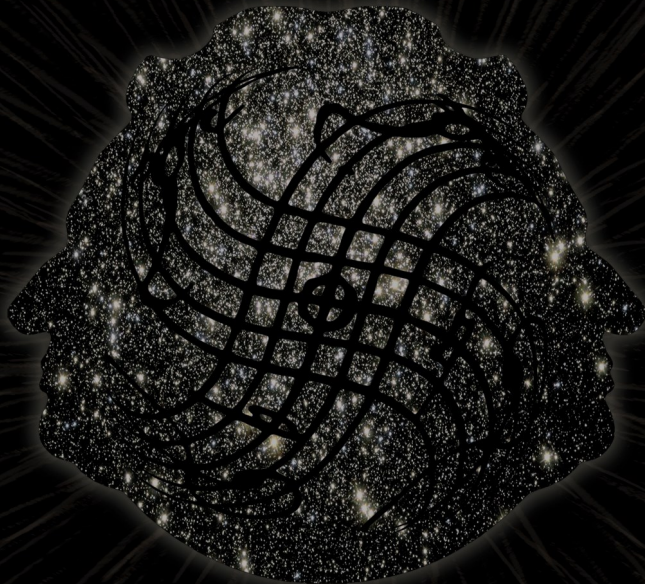

SØNDAG 10. JANUAR 2016 15:00

HELLIG TRE KONGER KANTATER

KANTATE 65 "SIE WERDEN AUS SABA ALLE KOMMEN" KANTATE 123 "LIEBSTER IMMANUEL, HERZOG DER FROMMEN" BWV 233 MISSA BREVIS I F

ENGHAVE BAROK

KLAUDIA KIDON • DANIEL CARLSSON • LEIF ARUHN-SOLÉN • JAKOB BLOCH JESPersen

WWW.ENGHAVEBAROK.DK

Johann Sebastian Bach

ENGHAVE KIRKE

SØNDER BOULEVARD 120 - OVERFOR ENGHAVE S-STATION

FRI ENTRÉ

STATENS KUNSTFOND, DEN BØHMSKE FOND
AUGUSTINUS FONDEN, TOYOTA FONDEN M.F.L.

VESTERBRO SOGN

FOLKEKIRKEN PÅ VESTERBRO

VELKOMMEN TIL BACHKANTATER I ENGHAVE KIRKE!

Kantate 65 "Sie werden aus Saba alle kommen"

– er skrevet til Hellig Tre Kongers dag og havde sin førsteopførelse 6. januar 1724. Hermed afsluttedes Bachs første jul i Leipzig, hvor menigheden indenfor blot tretten dage, havde fået seks nykomponerede kantater, Magnificat (BWV 243a), samt Sanctus i D (BWV 238) at høre fra deres ny kantor. Som Alfred Dürr skriver i sit opslagsværk *Die Kantaten*, kan vi kun gisne om, hvorvidt de mon forstod, hvad de havde været vidner til...

Kantaten er nøje opbygget med parvise satser: I 1. og 2. sats høres først den gammeltestamentlige profeti og derefter den nytestamentlige opfyldelse. I 3. og 4. sats reflekterer det kristne menneske, som leder til en ny fordring: at give hjertet som det nye offer til Jesus, hvilket finder sted i 5. og 6. sats, og bekræftes af den kristne menighed i den afsluttende koral (7. sats).

Teksten til det indledende kor er en profeti fra Esajas' Bog 60, 6: "*Fra Saba kommer de alle sammen, de bærer guld og røgelse; de forkynder Herrens pris*". Men man kan ikke undgå at få den tanke, at Bach har ladet sig inspirere af de to forrige linjer fra Esajas Bog: "*Kameler i mængde flokkes hos dig, dromedarer fra Midjan og Efa*", og dermed sat scenen for den østerlandske karavane, som gør holdt ved stalden, hvor Jesusbarnet ligger i sin krybbe. Åbningskorets instrumentarium er valgt med sædvanlig sans for associationer og symbolik: Horn symboliserende den kongelige karavane med kameler og dromedarer, fløjterne det eksotiske mellemøstlige og oboerne hyrderne og fårene i stalden.

Satsen åbner med et orkestralt forspil og veksler herefter mellem kortere tyndt akkompagnerede vokale afsnit, som besvares af tutti-ensemblet. Samme princip gør sig gældende i de følgende to fuga¹-gennemføringer: først en let-akkompagneret gennemføring, efterfulgt af en colla parte² tutti-gennemføring. En satsopbygning, som ses ofte i Bachs åbningskor. Som afslutning på satsen gør karavanen holdt med unison gengivelse af temaet fordelt ud på hele fem oktaver.

Den indledende profeti opfyldes i den følgende sats, med fjerde vers af den tyske version af den latinske hymne *Puer natus in Bethlehem*, som i en dansk sammenhæng vil genkendes som den gamle melodi til *Et barn er født i Bethlehem*. Verset refererer til Matthæus 2, 11 "*de åbnede for deres gemmer og frembar gaver til det (barnet red.), guld, røgelse og myrra*".

Bassen opsummerer i sit recitativ, hvad vi lige har været vidner til: "*Hvad Esajas profeterede, det skete i Bethlehem*". Men recitativet ændrer pludselig karakter og henvender sig nu reflekterende til den kristne: "*Min Jesus, det er også min pligt at vende mig mod din krybbe og ligeledes være taknemmelig*" og slutter "*Om end mit hjerte er for lidet, så tag nådigt imod det, da jeg intet kan bringe af større værdi*". Denne tanke videreføres i den følgende arie, men nu som en fordring: jordisk guld er ikke nok for Jesus, man skal skænke ham sit hjerte! Arien er ledsaget af to obo da caccia'er, som med rig ornamentik symboliserer det pyntede jordiske gods.

De to følgende satser er tenorens, og han henvender sig direkte til Jesus: "*forslå ikke mit hjerte, som jeg ydmygt bringer dig*" og sammenligner guld med tro, røgelse med bøn og myrra med tålmodighed, som de gaver Jesus skal modtage. "*Tag mig til dig som din ejendom, mit hjerte som gave*" fortsætter han i arien, som ledsages af det fulde instrumentalensemble i en opløftende tredelt takt. Til teksten "*hvad jeg siger, gør og tænk*" kommenterer instrumentgrupperne på skift med forsiringer, hvorefter tenoren opdignes til eksalterede toogtredivedelskoleraturer³. Det er Bach i absolut hopla!

Bach har ikke selv sat tekst under den afsluttende koral, men han har sandsynligvis haft tiende vers af Paul Gerhards salme *Ich hab in Gottes Herz und Sinn* (1647) i tankerne, som bekræfter, at vi fortrøstningsfuldt kan lade os falde i Jesu hænder.

Kantate 123 "Liebster Immanuel, Herzog der Frommen"

– blev opført præcis et år efter Kantate 65, på Hellig Tre Kongers dag 6. januar 1725, og er altså en del af Bachs koralkantateårgang. Den følger samme opbygning som de øvrige kanta-ter i årgangen 1724/25, hvor teksten til første og sidste vers af koralen⁴ gengives i sin origina-le form, mens de mellemliggende vers er let omskrevet til brug for recitativer og arier.

Der er kun en svag forbindelse mellem salmen *Liebster Immanuel* og Hellig Tre Kongers dag, men forudsigelsen af Messias' komme fra Esajas' Bog 7, 14: "*Se, den unge kvinde skal blive med barn og føde en søn, og hun skal give ham navnet Immanuel*" knytter sig naturligt til julen, idet det citeres i juleevangeliet hos Matthæus 1, 23.

Salmen *Liebster Immanuel* blev første gang trykt af Ahasverus Fritsch 1679 og vil måske blive genkendt af et danske publikum. Thomas Kingo trykte nemlig melodien i *Aandelige Siunge-koors Anden Part* til digtet *Sorrig og Glæde de vandre tilhobe* i 1681, blot to år efter Fritsch, hvilket gør det til den blot anden trykte udgave af melodien. Kingos udgave adskiller sig dog på forskellig vis fra Fritschs version, og det indikerer, at de begge har fået melodien fra en mundtlig/folkelig overlevering.

Åbningskoret drejer sig omkring tallet 3. Det er noteret i 9/8-dele (altså 3x3), og åbner med et længere forspil, hvor *cantus firmus*⁵ gentages i parallelle tertser, som en nedadgående se-kuens 3x3 gange: første tre gange med continuo⁶, så tre gange uden, og atter tre gange med, førend sangerne sætter ind. Også sangernes *cantus firmus* deles op i tre: først en for-imitation af alt (kontratenor) og tenor, så en firstemmig homofon harmonisering under so-pranens *cantus firmus*, efterfulgt af en efter-imitation i fløjterne. Denne 3x3-struktur gen-nemføres i de to *stollen*⁷, men varieres til teksten "*komm nur bald!*" hvor udbrud i de tre ne-derste stemmer, bryder satsens forholdsvis homofone struktur. I sidste linje af salmens *abge-sang*⁷ lader Bach de tre nederste sangstemmer ledsage *cantus firmus* – ikke af sidste linjes motiviske materiale, men derimod af salmens første linje! En fornem detalje, som viser Bachs overskud og detaljerede arbejde med stoffet.

Som et andet lag i åbnings-satsen, benytter Bach i orkesteret en opadgående 9/8-dels figur. Motivet minder meget om det han bruger i den 6-stemmige *Sanctus*-sats, som han skrev til juledag 1724, altså blot to uger tidligere. I denne *Sanctus*-sats, som han 25 år senere gen-brugte i sin Messe i h-mol, spiller tallet 3 ligeledes en central rolle. Mon ikke Bach har ladet sig inspirere af det nyligt komponerede *Sanctus* ved at læse det forrige kapitel i Esajas' Bog 6, 3 om seraferne, som råber "*Hellig, hellig, hellig er Hærskarers Herre, hele jorden er fuld af hans herlighed!*"?

Altens secco-recitativ slutter "*så er mit hjerte, også i fare og smerte, henrykt i glæde over Jesu kraft*". Det leder over til tenorens da capo⁸-arie: "*Heller ikke korsets smertensrejse og tårer-nes bitre smag afskrækker mig*". Tenoren ledsages af to obo d'amore, som i et kromatisk tema med korsmotiver som kontrapunkt udpensler pinslen. Ordet "*schreckt*" maler Bach med et opadgående toogtredvedelsløb. I versets midterste linje "*når uvejret raser*" bryder Bach den indadvendte stemning med et pludseligt *furioso*⁹, hvor tenoren illustrerer stormen med rasende toogtredvedelsløb. Freden indfinder sig dog efter kun fire takter, med forsættelsen af forrige tekstlinje: "*...sender Jesus mig fra himlen lys og frelse*".

Bassen er i sit recitativ anderledes stålfast i troen på Jesus' sejr over døden: "*Ingen djævel kan opluge mig ... Døden har selv ingen magt... Jesus, min forløser, viser sig for mig*". I den føl-gende arie vender han derfor verden ryggen som en eremit: "*Lad verden blot foragte mig og overlade mig til trist ensomhed! ... Jesus ... har jeg altid hos mig*". Den obligate fløjtestemme, som ledsages af en staccato¹⁰-basgang, sætter en let og ubekymret stemning. *Einsamkeit* illustrerer Bach med lange toner og *betrübter* (trist) med kromatiske og formindskede inter-valler. I slutningen af ariens B-del til teksten "*bleibet mir allezeit*" forløses satsen i fortrøst-ningsfulde sekvenserede melismer¹¹ før satsen går da capo.

I den afsluttende firstemmige koral tages endegyldigt afsked med verden og dens forfængelighed. Samme emne tager Thomas Kingo også under kærlig behandling i *Aandelige Siungekoors Anden Part*, i salmen *Far Verden, farvel*, som ligeledes synges på en Sarabande¹²-melodi.

Koralmelodiens abesang noterer Bach, skal gentages *piano* – en effekt han kun angiver i tre andre kantater: BWV 106, 71 og 68.

BWV 233 Missa Brevis i F

Bach komponerede adskillige latinske værker i sine Leipzig-år. Udover den store Messe i h-mol (som ikke var tiltænkt Leipzig), er de største af disse værker de fire *Missa Brevis* (korte messer). De har alle en varighed på omtrent 20 minutter. I den højmesseforordning, der var gældende under Bachs virke i Leipzig, kan man læse at Kyrie "skal synges med eller uden instrumenter, nogle gange på tysk og andre gange på latin". Her står også, at Gloria kunne opføres på latin med orkesterakkompagnement, eller som menighedssang på tysk. Det er nærliggende at antage at Bachs latinske værker har været brugt i højmassen ved festlige højtider som f.eks. jul, påske og pinse.

Blandt Bachs øvrige latinske værker fra Leipzig skal desuden nævnes to versioner af *Magnificat*, to 4-stemmige Sanctus-satser, og den 6-stemmige Sanctus fra julen 1724, som han 25 år senere, i 1749, genbrugte til fuldendelsen af sin store latinske Messe i h-mol.

De fire *Missa Brevis* stammer alle fra 1738/39 og er ens i opbygning: Kyrie er i én sats, som i kraft af teksten falder i tre afsnit, hvor Bach benytter nyt tema til hvert afsnit. Gloria er opdelt i fem satser, hvor første og sidste sats er for kor, mens de tre midterste satser er arier eller duetter for forskellige stemmetyper.

Alle fire messer er sat sammen af tidligere kantatekompositioner, det, som man i musikvidenskabelig sammenhæng kalder parodi-værker. Der er dog intet sarkastisk over Bachs parodiske værker. Han satte ofte nye tekster til gamle kompositioner, og gjorde det med så stor indlevelse og akkurat, at det er umuligt at høre, hvilket værk, der er skrevet først. Ofte er parodien blevet mere kendt end originalen, det gælder eksempelvis for Juleoratoriet, som for størstedelens vedkommende stammer fra to verdslige lejlighedskantater, og den anden vej rundt, hvor musikken fra Matthæuspassionen blev genbrugt til en begravelseskantate for Fyrst Leopold af Anhalt-Köthen. Desuden er mange satser fra især første årgang af Leipzig-kantaterne (1723/24) parodier af kompositioner fra Bachs tid i Weimar og Köthen.

Kyrie-satsen fra Messe i F-dur stammer netop med stor sandsynlighed fra Bachs tid i Weimar, eftersom korets basser citerer fra liturgiske temaer, der hovedsageligt blev brugt i Thüringen. Weimar-versionen var dog for fem-stemmigt kor og uden horn, hvor den ekstra sopranstemme sang "Christe, du Lamm Gottes" – den tyske gendigtning af messeledet *Agnus Dei*, som er knyttet til nadveren. *Agnus Dei*-hymnen spilles i denne version af to horn og to oboer og således får Bach på smukkeste vis kombineret de to liturgiske led, hvor der anråbes om nåde med ordene "forbarm dig over os".

Af de fem efterfølgende Gloria-satser stammer *Qui tollis*- og *Quoniam*-satserne fra Kantate 102 "Herr, deine Augen sehen nach dem Glauben". Bach indfører dog betydelige ændringer i arbejdet med at tilpasse satsen til den nye tekst, så der på mange måder er tale om en forbedring af satsen med flere kunstfærdige forsiringer og en mere flydende baslinje. Desuden ændrer han tonearter som følge af solistskifte fra hhv. alt til sopran og fra tenor til alt. Et glimrende eksempel på den nidkærhed, med hvilken Bach parodierede (eller genbrugte) egen værker.

Sidste sats' karakteristiske åbningstema til teksten *Cum sancto Spiritu* er hentet fra åbningskoret fra Kantate 40 "Dazu ist erschienen der Sohn Gottes", og højst sandsynligt har Bach ligeledes hentet musikken til de to første Gloria-satser fra kantater, som vi ikke kender i dag.

Jakob Bloch Jespersen

ORDBOG

¹ **Fuga** er en satstype hvor stemmerne præsenterer temaet forskudt for hinanden. J. S. Bach anses for fuldenderen af denne satstype, som han udviklede til en raffineret og særdeles kompliceret kunstart. Fuga kommer af latinske fugare (at flygte).

² **Colla parte** er en musikalsk anvisning om at den akkompagnerende musiker følger solistens fraseringer.

³ **Koloratur** = (Latin: color=farve) En virtuos udsmykning af vokalmusik.

⁴ **Koral** = en melodi, der anvendes til fælles salmesang i kirken. Betegnelsen koral bruges også om enkle arrangementer over en koralmelodi. De fleste Bachkantater slutter med en koral.

⁵ **Cantus Firmus** = en melodilinje som ligger til grund for en satskomposition. Teknikken anvendes helt tilbage i middelalderen, hvor gregorianske hymner dannede grundlag for flerstemmige vokalsatser. Hos Bach er der som regel tale om tyske reformatoriske salmemelodier.

⁶ **Continuo** er en samlet betegnelse for orkesterets basgruppe. Inklusiv akkordinstrumenter som orgel, cembalo og lut. Akkordinstrumenterne i continuo-gruppen spiller hovedsagligt efter orkesterets basstemme, men tilføjer akkorder og improvisationer ud fra satsens akkordforløb.

⁷ **Stollen og Abgesang**: Barform (AAB) er en almindelig opbygning af både fraser og melodier. A-delene kaldes på tysk **Stollen** og B-delen **Abgesang**. Barform består af to på hinanden følgende A-dele, efterfulgt af en B-del. Formen kendes helt tilbage fra middelalderen, og er ofte brugt i salmemelodier.

I tredje akt af R. Wagners opera "Mestersangerne i Nürnberg" giver Hans Sachs Walther von Stolzing et grundigt kursus i barformens princip. Store dele af Wagners produktion følger i øvrigt et potenseret barform-princip, hvor melodilinjier, dialoger, scener, akter, og sågar hele Niebelunges ring, er bygget op i AAB-form.

⁸ **Da capo** er komponistens anvisning om at vende tilbage til begyndelsen. Da capo kommer af italiensk og betyder direkte oversat "fra hovedet".

⁹ **Furioso** er et musikudtryk der angiver karakteren febrilsk/opfarende.

¹⁰ **Staccato** betyder, at tonerne adskilles fra hinanden, i modsætning til legato, hvor de bindes sammen.

¹¹ **Melisme** er en syngemåde, hvor flere toner synges på én stavelse, i modsætning til syllabisk, hvor hver tone har sin egen stavelse.

¹² **Sarabande** er en langsom tre-delt dans af spansk oprindelse. I barokken er den en almindelig udbredt danse-satstype og indgår således ofte i suiter på lige fod med danse som Courante, Passepied, Menuett, Bourrée, Gigue osv.

PROGRAM

*Af hensyn til et sammenhængende forløb beder vi om,
at eventuelt bifald først finder sted til sidst*

Kantate 65 "Sie werden aus Saba alle kommen"

1. Kor

Sie werden aus Saba alle kommen,
Gold und Weihrauch bringen
und des Herren Lob verkündigen.

De skal alle komme fra Saba,
de vil bringe guld og røgelse
og forkynde Herrens pris.

2. Koral

Die Kön'ge aus Saba kamen dar,
Gold, Weihrauch, Myrrhen brachten sie dar,
Alleluja!

Kongerne fra Saba kom,
de bragte guld, røgelse og myrra,
Halleluja!

3. Recitativ - bas

Was dort Jesaias vorhergesehen,
Das ist zu Bethlehem geschehn.
Hier stellen sich die Weisen
Bei Jesu Krippe ein
Und wollen ihn als ihren König preisen.
Gold, Weihrauch, Myrrhen sind
Die köstlichen Geschenke,
Womit sie dieses Jesuskind
Zu Bethlehem im Stall beehren.
Mein Jesu, wenn ich itzt
an meine Pflicht gedenke,
Muss ich mich auch zu deiner Krippe kehren
Und gleichfalls dankbar sein:
Denn dieser Tag
ist mir ein Tag der Freuden,
Da du, o Lebensfürst,
Das Licht der Heiden
Und ihr Erlöser wirst.
Was aber bring ich wohl,
du Himmelskönig?
Ist dir mein Herze nicht zuwenig,
So nimm es gnädig an,
Weil ich nichts Edlers bringen kann.

Hvad Esajas profeterede,
det skete i Betlehem.
Her trådte de vise mænd
frem for Jesu krybbe
for at hylde ham som deres konge.
Guld, røgelse og myrra er
de kostbare gaver,
som de ærer barnet med
i stalden i Betlehem.
Min Jesus,
det er også min pligt
at vende mig mod din krybbe
og ligeledes være taknemmelig:
for denne dag
er en glædens dag,
hvor du, livets fyrste
bliver et lys til frelse
for hedninger.
Men hvad kan jeg vel bringe dig,
du Himmelkonge?
Om end mit hjerte er for lidet,
så tag nådigt imod det,
da jeg intet kan bringe af større værdi.

4. Arie - bas

Gold aus Ophir ist zu schlecht,
Weg, nur weg mit eitlen Gaben,

Guld fra O fir, det sagnom spundne land, er for fattigt,
bort med forfængelige gaver,

Die ihr aus der Erde brecht!
Jesus will das Herze haben.
Schenke dies, o Christenschar,
Jesu zu dem neuen Jahr!

som brydes op af jorden!
Jesus vil have hjertet,
skænk ham det, alle I kristne,
i det nye års anledning!

5. Recitativ - tenor

Verschmähe nicht,
Du, meiner Seele Licht,
Mein Herz, das ich in Demut zu dir bringe;
Es schließt ja solche Dinge
In sich zugleich mit ein,
Die deines Geistes Früchte sein.
Des Glaubens Gold,
der Weihrauch des Gebets,
Die Myrrhen der Geduld
sind meine Gaben,
Die sollst du, Jesu, für und für
Zum Eigentum
und zum Geschenke haben.
Gib aber dich auch selber mir,
So machst du mich
zum Reichsten auf der Erden;
Denn, hab ich dich, so muss
Des größten Reichtums Überfluss
Mir dermaleinst im Himmel werden.

Du, min sjæls lys
forstå ikke mit hjerte,
som jeg ydmygt bringer dig.
Det rummer jo
frugterne
af din ånd:
Troens guld,
bønnens røgelse
og udholdenhedens myrra
er mine gaver,
dem skal du, Jesus, for altid have
til ejendom
og gave.
Men giv mig også dig selv,
så gør du mig
til den rigeste på jord,
for har jeg dig,
så bliver den største rigdom
min i overflod engang i himmerige.

6. Arie - tenor

Nimm mich dir zu eigen hin,
Nimm mein Herze zum Geschenke.
Alles, alles, was ich bin,
Was ich rede, tu und denke,
Soll, mein Heiland, nur allein
Dir zum Dienst gewidmet sein.

Tag mig til dig som din ejendom,
mit hjerte som gave.
Alt, ja alt, hvad jeg er,
hvad jeg siger, gør og tænker,
skal alene være viet
til at tjene dig, min frelser.

7. Koral

Ei nun, mein Gott, so fall ich dir
Getrost in deine Hände.
Nimm mich und mach es so mit mir
Bis an mein letztes Ende,
Wie du wohl weißt, dass meinem Geist
Dadurch sein Nutz entstehe,
Und deine Ehr je mehr und mehr
Sich in ihr selbst erhöhe.

Nuvel, så giver jeg mig
fortrøstningsfuldt i dine hænder.
Tag mig til dig og lad mig ved dig,
indtil min sidste stund,
som du jo råder for,
vokse i ånden,
min sjæl til gavn og
dig til evig ære.

Læsning: Matthæus 2, 1-12

Fællessalme DDS 138 (synges stående):

Østrisk julevis 1819

1. De hel - lig tre kon - ger så hjer - tens - glad fra hjem - met de
2. En stjer - ne dem vi - ste til Jø - de - land og hen til den
3. Og ned så faldt de på de - res knæ, da bar - net der -

dro - ge til Bet - le - hems stad, de to - ge sig for den
him - mel - ske frel - ser - mand, og bar - net de fandt så
in - de de fik at se, og rø - gel - se, myr - ra og

rej - se så lang at fin - de Je - sus i kryb - ben trang.
dej - lig og skær hos ok - se og a - sen i stal - den der.
rø - den guld de of - red den Her - re så fry - de - fuld.

4. Så dro - ge de hjem - ad til de - res land og pri - se - de
5. Han er den Ja - kobs - stjer - ne klar, en kvist af
6. Thi bør os sted - se at væ - re glad med fry - de -

Gud, de - res ska - ber - mand. Lad os og fal - de den
Is - ra - el å - ben - bar, en kil - de, der sprin - ger af
sang ud - i al - len stad, ind - til vi hos ham, vor

drot til fod, ham of - re et an - ger - fuldt hjer - te og mod!
nå - de stor, en Her - re o - ver alt eng - le - kor.
glæ - de kom fra, kan syn - ge e - vigt hal - le - lu - ja!

1 De hellig tre konger så hjertensglad
fra hjemmet de droge til Betlehems stad,
de toge sig for den rejse så lang
at finde Jesus i krybben trang.

2 En stjerne dem viste til Jødeland
og hen til den himmelske frelsermand,
og barnet de fandt så dejlig og skær
hos okse og asen i stalden der.

3 Og ned så faldt de på deres knæ,
da barnet derinde de fik at se,
og røgelse, myrra og røden guld
de ofred den Herre så frydefuld.

4 Så droge de hjemad til deres land
og prisede Gud, deres skabermænd.
Lad os og falde den drot til fod,
ham ofre et angerfuldt hjerte og mod!

5 Han er den Jakobs-stjerne¹ klar,
en kvist af Israel² åbenbar,
en kilde, der springer af nåde stor,
en Herre over alt englekor.

6 Thi bør os stedse at være glad
med frydesang udi allen stad,
indtil vi hos ham, vor glæde kom fra,
kan synge evigt halleluja!

*Matt 2,1-12
Peder Nielsen Kjøge 1693.
Frederik Hammerich 1850-1852.*

¹4 Mos 24,17

² Es 11,1

Kantate 123 "Liebster Immanuel, Herzog der Frommen"

1. Kor

Liebster Immanuel, Herzog der Frommen,
Du, meiner Seelen Heil,
komm, komm nur bald!
Du hast mir, höchster Schatz,
mein Herz genommen,
So ganz vor Liebe brennt
und nach dir wallt.
Nichts kann auf Erden
Mir liebers werden,
Als wenn ich meinen Jesum stets behalt.

Højtelskede Immanuel, alle frommes herre,
du, min sjæls frelse
kom, kom snart!
Du, min højeste skat,
har taget mit hjerte,
der brænder af kærlighed
og længsel.
Intet på denne jord
er mig mere kært,
end altid at have min Jesus.

2. Recitativ – kontratenor

Die Himmelssüßigkeit,
der Auserwählten Lust
Erfüllt auf Erden schon
mein Herz und Brust,
Wenn ich den Jesusnamen nenne
Und sein verborgnes Manna kenne:
Gleichwie der Tau
ein dürres Land erquickt,
So ist mein Herz
Auch bei Gefahr und Schmerz
In Freudigkeit durch Jesu Kraft entzückt.

Himlens fryd,
den udvalgte glæde,
fylder her på jorden
allerede min sjæl,
når jeg siger navnet Jesus
og mærker dets skjulte manna:
Som duggen bringer
lindring til ørkenen,
så er mit hjerte,
også i fare og smerte,
henrykt i glæde over Jesu kraft.

3. Arie – tenor

Auch die harte Kreuzesreise
Und der Tränen bitter Speise
Schreckt mich nicht.
Wenn die Ungewitter toben,
Sendet Jesus mir von oben
Heil und Licht.

Heller ikke korsets smertensrejse
og tårernes bitre smag
afskrækker mig.
Når uvejret raser,
sender Jesus mig
fra himlen lys og frelse.

4. Recitativ – bas

Kein Höllenfeind kann mich verschlingen,
Das schreiende Gewissen schweigt.
Was sollte mich
der Feinde Zahl umringen?
Der Tod hat selbsten keine Macht,

Ingen djævel kan opsluge mig,
samvittighedens kvaler tier.
Hvorfor skulle fjender
i mængde omringe mig?
Døden har selv ingen magt,

Mir aber ist der Sieg schon zgedacht,
Weil sich mein Helfer mir,
mein Jesus, zeigt.

for sejren er tiltænkt mig,
da Jesus, min forløser,
viser sig for mig.

5. Arie – bas

Lass, o Welt, mich aus Verachtung
In betrübter Einsamkeit!

Jesus, der ins Fleisch gekommen
Und mein Opfer angenommen,
Bleibet bei mir allezeit.

Lad verden blot foragte mig
og overlade mig til trist ensomhed!

Jesus, der er kommet i menneskeskikkelse
og har ofret sig for mig,
har jeg altid hos mig.

6. Koral

Drum fahrt nur immer hin, ihr Eitelkeiten,
Du, Jesu, du bist mein, und ich bin dein;
Ich will mich von der Welt zu dir bereiten;
Du sollt in meinem Herz und Munde sein.
Mein ganzes Leben
Sei dir ergeben,
Bis man mich einsten legt ins Grab hinein.

Forsvind blot, forfængelige tanker.
Du, Jesus er min, og jeg er din.
Jeg vil berede mig til dig, bort fra verden.
Du skal fylde mit hjerte og min mund.
Mit liv
er viet til dig,
indtil jeg en dag lægges i graven.

Prædiken

Fællessalme DDS 46 (synges stående):

Visemelodi omkring 1670

Sor - rig og glæ - de de van - dre til ho - be,
med - gang og mod - gang hin - and - en til - rå - be,
lyk - ke, u - lyk - ke de gan - ge på rad,
sol - skin og sky - er de føl - ges og ad. Jor - de - rigs guld
er prægtig muld, Him - len er en - e af sa - lig - hed fuld.

1 Sorrig og glæde de vandre til hobe,
lykke, ulykke de gange på rad,
medgang og modgang hinanden tilråbe,
solskin og skyer de følges og ad.
Jorderigs guld
er prægtig muld,
Himlen er ene af salighed fuld.

2 Kroner og scepter i demantspil lege,
leg er dog ikke den kongelig dragt.
Tusinde byrder i kronerne veje,
tusindfold omhu i scepterets magt.
Kongernes bo
er skøn uro,
Himlen alene gør salig og fro.

3 Alle ting har sin foranderlig lykke,
alle kan finde sin sorrig i barm.
Tit er et bryst under dyrebart smykke
opfyldt af sorrig og hemmelig harm.
Alle har sit,
stort eller lidt,
Himlen alene for sorgen er kvit.

4 Vælde og visdom og timelig ære,
styrke og ungdom i blomstrende år
højt over andre kan hovedet bære,
falder dog af og i tiden forgår.
Alle ting må
enden opnå,
Himmelens salighed ene skal stå.

5 Dejlige roser har stindeste torne,
skønneste blomster sin tærende gift,
under en rosenkind hjertet kan forne,¹
for dog at skæbnen så sælsom er skift!
I våde-vand
flyder vort land,
Himlen har ene lyksaligheds stand.

6 Angest skal avle en varende glæde,
kvide skal vinde sin tot ud af ten.
Armod skal prydes i rigeste klæde,
svaghed skal rejses på sundeste ben.
Avind skal stå
fængslet i vrå,
Himlen kan ene alt dette formå.

7 Lad da min lod og min lykke kun falde,
hvordan min Gud og min Herre han vil,
lad ikkun avind udøse sin galde,
lad kun og verden fulddrive sit spil!
Sorrig skal dø,
lystigheds frø
blomstre på Himle-lyksaligheds ø!

Thomas Kingo 1681.

¹visne

Bøn & Velsignelse

Missa Brevis i F ^{BWV 233}

1. Kor

Kyrie eleison,
Christe eleison,
Kyrie eleison.

Herre, forbarm dig,
Kristus, forbarm dig,
Herre, forbarm dig.

2. Kor

Gloria in excelsis Deo,
et in terra pax hominibus bonae voluntatis.
Laudamus te, benedicimus te,
adoramus te, glorificamus te.
Gratias agimus tibi
propter magnam gloriam tuam.

Ære være Gud i det højeste,
og fred på jorden, i mennesker velbehag.
Vi lover dig, vi velsigner dig,
vi tilbeder dig, vi ophøjer dig,
vi bringer dig taksigelse
for din store herlighed.

3. Arie – bas

Domine Deus, Rex coelestis,
Deus Pater omnipotens,
Domine Fili unigenite Jesu Christe,
Domine Deus,
Agnus Dei, Filius Patris.

Herre Gud, himmelske Konge,
Gud Fader almægtige.
Herre, du enbårne Søn, Jesus Kristus,
Herre og Gud,
Guds Lam og Faderens Søn.

4. Arie – sopran

Qui tollis peccata mundi,
miserere nobis,
suscipe deprecationem nostram.
Qui sedes ad dexteram patris,
miserere nobis.

Du, som bærer verdens synder,
forbarm dig over os,
modtag vor ydmyge begæring.
Du, som sidder ved Faderens højre hånd,
forbarm dig over os.

5. Arie – kontratenor

Quoniam tu solus sanctus,
tu solus Dominus,
tu solus altissimus Jesu Christe.

Thi du alene er hellig,
du alene Herre,
du alene den højeste, Jesus Kristus.

6. Kor

Cum Sancto Spiritu
in gloria Dei Patris, amen.

Med Helligånden
i Gud Faders herlighed, amen.

Oversættelser: Bente Marie Braarud

Medvirkende

Verner Villensgaard – *prædikant*

Enghave Barok

Klaudia Kidon – *sopran*

Daniel Carlsson – *kontratenor*

Leif Aruhn-Solén – *tenor*

Jakob Bloch Jespersen – *bas*

Nina Fischer – *ripieno sopran*

Ulla Munch – *ripieno alt*

Erlend Tyrmi – *ripieno tenor*

Torsten Nielsen – *ripieno bas*

Krzysztof Stencel – *1. horn*

Benjamin Locher – *2. horn*

Cecilia Flodén – *1. travers*

Jennifer Dill – *2. travers*

Per Bengtsson – *1. obo*

Morten Kiernan – *2. obo*

Lisa Goldberg – *fagot*

Jesenka Balic Žunic – *1. violin*

Jens Solgaard – *2. violin*

Rastko Roknic – *viola*

Kjeld Steffensen – *cello*

Lars Baunkilde – *violone*

Christian Dehn Bang – *orgelpositiv*

Sandra Skov Fallesen – *projektmanager*

Tak til:

STATENS KUNSTFOND

Den A. P. Møllerske Støttefond

Den Böhmske Fond

Augustinus Fonden

Oticon Fonden

Københavns Musikudvalg

Toyota Fonden

www.enghavebarok.dk

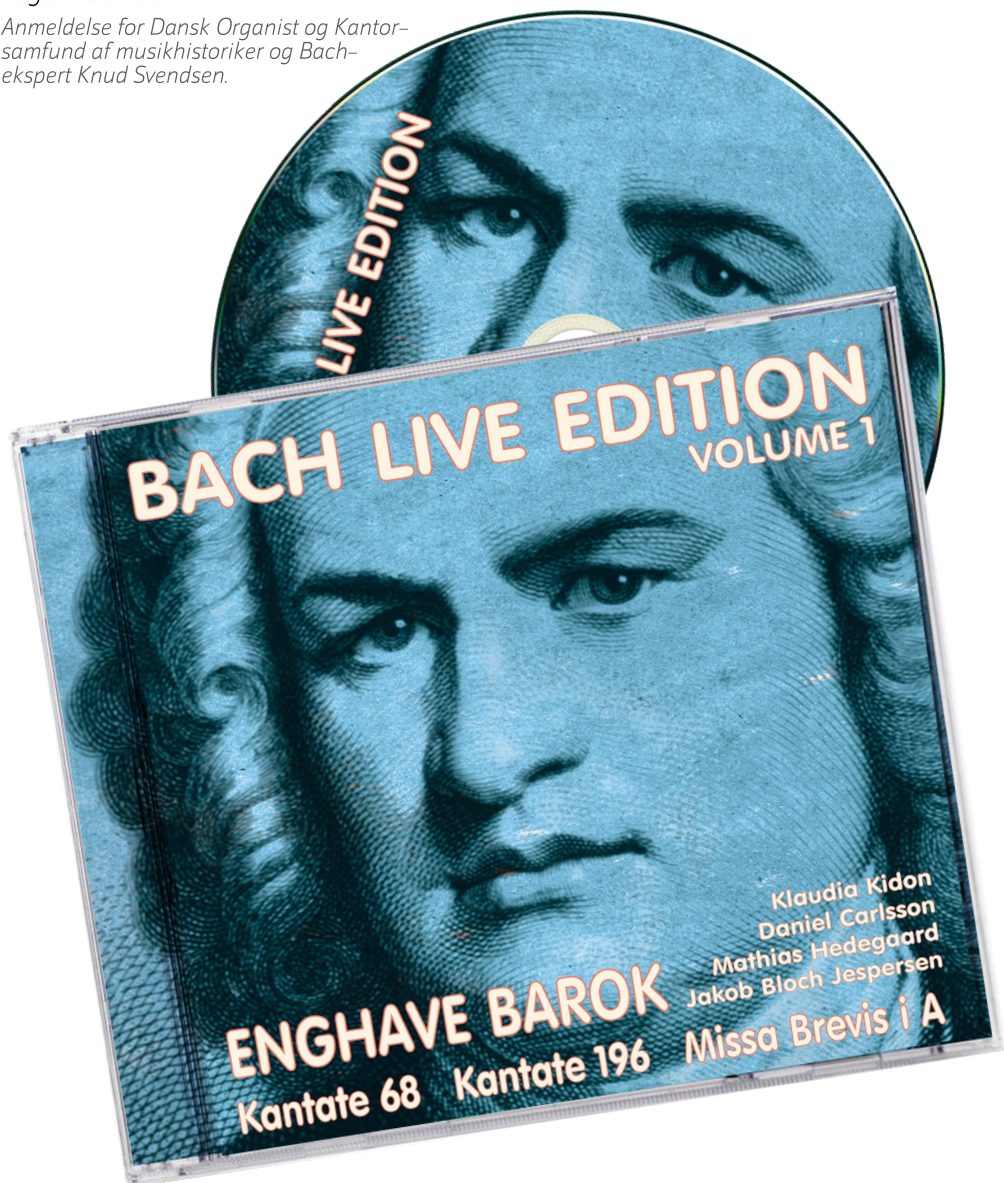
www.facebook.com/enghavebarok

www.vesterbrosogn.dk

Tag Enghave Barok med hjem!

"...alle medvirkende musicerer ret af hjertet, med svung og begejstring og en naturlig indforståethed med stilen ... Enghave Baroks Vol. 1 må gerne få efterfølgere, hvis man kan holde denne standard. Stilbevidste solister, orkestermusikere og sangere ledet af en dirigent, der vil noget med Bach!"

Anmeldelse for Dansk Organist og Kantorsamfund af musikhistoriker og Bach-ekspert Knud Svendsen.

- kan købes ved udgangen eller på www.enghavebarok.dk

ENGHAVE BAROK ER TILBAGE

SØNDAG 22. MAJ 15.00

SØNDAG 9. OKTOBER 15.00

SØNDAG 20. NOVEMBER 15.00

Fri entré

ENGHAVE KIRKE
Sønder Boulevard 120
1720 København V
- overfor Enghave S-station